

## تماشای قوچ و میش‌های زیبا را از دست ندهید

در ذهن بسیاری از مردم، تهران به‌عنوان شهری پردود و شلوغ شناخته می‌شود؛ غافل از اینکه این شهر، دیدنی‌های طبیعی بسیار زیادی هم دارد که نمونه آن را در کمتر جایی می‌توان یافت. طبیعت بکر و دوست‌داشتنی که برای فرار از هیاهوی شهر می‌تواند گزینه مناسبی باشد.

به گزارش سایت خبری پرسون، یکی از این محدوده‌های بکر و دیدنی شهر تهران، مناطق حفاظت‌شده هستند که تعدادشان کم نیست و فقط برای بازدید از آنها باید وقت گذاشت. گرچه برخی از آنها نیازمند دریافت مجوز یا حضور با تورهای گردشگری‌اند.

منطقه حفاظت‌شده جاجرود

- نشانی: ۳۰ کیلومتری شمال‌شرق شهر تهران

- روزها و ساعات فعالیت: هر روز

- ویژه گروه سنی: همه گروه‌های سنی

- امکانات رفاهی: اقامتگاه، پارکینگ، ایستگاه پلیس و...

- امکان عکاسی: دارد

وسعت منطقه: حدود ۵۶۶۲۴ هکتار

گونه‌های جانوری: قوچ، میش، بز، خرگوش، مار، گرگ، روباه، شغال، کفتار، انواع گربه‌های وحشی، سمور، مار، لاکپشت، پرندهای بومی مانند رودک، کبک و تیهو، پرندگان مهاجر مانند عقاب شاهی، هدهد و سبزه قبا و شاهرخ پره و انواع ماهی‌ها

چطور برویم: از یکی از بزرگراه‌های شهید یاسینی یا زین الدین و اتوبان بابایی وارد جاده دماوند شوید و در دوربرگردان باید به سمت جاده سد لتیان بروید. در انتهای مسیر منطقه حفاظت شده جاجرود قرار دارد.

- معرفی: این منطقه در دوره قاجار به‌دلیل تنوع گونه‌های جانوری قرق سلطنتی بوده و از شکارگاه‌های شاهان قاجار به شمار می‌آمد، اما از ابتدای حکومت پهلوی به‌عنوان منابع ملی برای استفاده عموم در نظر گرفته شد.

جاذب گردشگران و کوهنوردان

این منطقه با وجود قرار داشتن در محدوده رودخانه جاجرود، آب‌وهوایی نیمه‌صحرائی و کوهستانی دارد. همچنین وجود بیش از ۵۲ چشمه باعث شده حیات‌وحش در این منطقه با کمبود آب روبه‌رو نشوند. در این منطقه بیش از ۳۳۲ گونه گیاهی و بیش از ۳۰ گونه جانوری وجود دارد. از طرفی بلندترین نقطه‌اش قله آراکوه به ارتفاع ۲۶۴۹ متر و پست‌ترین محدوده دشت سنگ تراشان در ارتفاع ۱۱۰۰ متر است. این منطقه علاوه بر گردشگران، به‌دلیل قرار داشتن قله‌های دهک، خواسه‌بال، جوی‌لک، شش سفید، گالیون، نی‌یک، باجی‌گره، تماشا، قره‌آقاج، شنک، آراکوه، داردار، سولک و چنارک محل حضور کوهنوردان هم هست.

منطقه ورجین

- نشانی: شمال و شمال‌شرق تهران

- روزها و ساعات فعالیت: هر روز

- ویژه گروه سنی: همه گروه‌های سنی

- امکانات رفاهی: دارد

- امکان عکاسی: دارد

وسعت منطقه: ۲۲/۲۷۴۳۶ هکتار

چطور برویم: برای رسیدن به محیط بان‌ی گلندوک در محدوده منطقه حفاظت شده ورجین، باید راهی لواسان شد و پس از عبور از دوراهی کند محیط بان‌ی در کنار جاده دیده می‌شود.

گونه‌های جانوری: کل، بز، قوچ و میش البرز، گراز، پلنگ، خرس قهوه‌ای، گرگ، پرنده‌گان مهاجر آبی مانند حواصیل، خوتکا، اردک سرسبز، آبچلیک، کاکائی، پرنده‌گان شکاری از جمله خانواده عقاب‌ها و شاهین‌ها، کبک دری، کبک معمولی و بلدرچین.

- معرفی: منطقه ورجین یکی از شکارگاه‌های سلطنتی بوده؛ تاجایی که ناصرالدین‌شاه در سفرنامه مازندران‌ش از دیدن ۵۰۰ هزار قوچ در این منطقه خبر داده است، اما پس از پیروزی انقلاب تحت مدیریت اداره کل حفاظت محیط‌زیست استان تهران قرار گرفت.

تماشای طبیعت بکر و زندگی روستایی

برای ورود به این منطقه ۲ راه وجود دارد که راه اول بدون اخذ مجوز و مسیری کوهستانی برای کوهنوردان است و راه دوم با گرفتن مجوز از محیط‌زیست امکان‌پذیر است. مسیر آن هم از ورودی اصلی منطقه حفاظت‌شده شروع می‌شود و بیشتر برای مشاهده و عکاسی از حیوانات کاربرد دارد. از جمله مسیرهای فرعی برای ورود به این منطقه مسیر روستاهای امامه و گرمابدر است؛ بنابراین گرچه اداره امور این منطقه برعهده سازمان حفاظت محیط‌زیست است، اما روستاییان برخوردار از حقوق قانونی و عرفی مانند مسکن، زمین‌های کشاورزی و باغی می‌شوند؛ به همین دلیل زمان حضور در این منطقه می‌توان علاوه بر گونه‌های جانوری و گیاهی مختلف، دام‌ها را هنگام چریدن دید.

منطقه حفاظت‌شده البرز مرکزی

- نشانی: شمال و شمال‌غرب تهران

- روزها و ساعات فعالیت: هر روز

- ویژه گروه سنی: همه گروه‌های سنی

- امکانات رفاهی: دارد

- امکان عکاسی: دارد

وسعت منطقه: ۳۹۸۸۲۶ هکتار

چطور برویم: بهترین مسیر حرکت در مسیر بزرگراه شهیدهمت غرب و خرازی است و پس از آن محدوده‌های چالوس و روستاهایی مانند شهرستانک در حریم و منطقه حفاظت شده اند.

گونه‌های جانوری: خرس قهوه‌ای، کل و بز، مرال، قوچ و میش، پلنگ، گربه وحشی، گرگ، گراز، تشی، سمور سنگی و...; پرنده‌هایی مانند عقاب طلایی، کبک، کبک دری، تیهو، شاهین و دلیجه

معرفی: این محدوده به دلیل طبیعت بکر و نزدیکی به مراکز حکومتی مورد توجه حاکمان وقت بود و اطرافش قصرها، تفرجگاه‌ها، مکان‌های استراحتی و شکارگاه‌های زیادی می‌ساختند، اما در نهایت سال ۱۳۴۶ هجری به عنوان منطقه حفاظت‌شده درآمد. حالا حدود یک‌سوم از کل مساحت و بخش جنوبی‌اش در وسعت ۱۱۰ هزار هکتار زیر نظر اداره کل حفاظت محیط‌زیست استان تهران است.

ذخیره‌گاه ژنتیک ایران

قسمت جنوبی البرز مرکزی در استان تهران جزو ناحیه ایرانی- تورانی محسوب می‌شود که یکی از ذخیره‌گاه‌های ژنتیک ایران به شمار می‌آید؛ به همین دلیل در این مکان می‌توان انواع گیاهان و وحوش را دید. البته باید دقت کرد؛ چون این محدوده تاحدودی کوهستانی با کوه‌های سر به فلک کشیده و دره‌های فراوان است که در برخی فصول رودخانه‌های پرآبی دارد. به طور کلی محور کرج - چالوس در ضلع غربی منطقه و دریاچه سد امیرکبیر و محور دیزین و شهرستانک و پیست‌های اسکی دیزین و خور، کاخ ناصرالدین شاه، برج میدانک، درخت سرو کهنسال شهرستانک، منطقه زیبای سوتک و... جزو این محدوده قرار می‌گیرند.

## پارک ملی لار

- نشانی: مسیر لواسان بزرگ، روستای ایرا و محیط بانی قوشخانه بهترین مسیر برای رسیدن به پارک ملی لار است. این مسیر در بعضی از بخشها خاکی می شود.

- روزها و ساعات فعالیت: هر روز

- ویژه گروه سنی: همه گروه های سنی

- امکانات رفاهی: امکان کمپ زدن، سرویس بهداشتی، آلاچیق و...

- امکان عکاسی: دارد

وسعت منطقه: ۳۵.۷۶۵ هکتار

چطور برویم: مسیر لواسان بزرگ، روستای ایرا و محیط بانی قوشخانه بهترین مسیر برای رسیدن به پارک ملی لار است. این مسیر در بعضی از بخشها خاکی می شود.

گونه های جانوری: پلنگ، خرس قهوه ای، پازن، قوچ و میش، سیاه گوش، پرند هایی مانند کبک، کبک دری، عقاب طلایی، کرکس و بلدرچین.

- معرفی: منطقه کوهستانی لار با آب و هوای سرد و زمستان های طولانی، یخبندان های زیاد و تابستان های خنک، سال ۱۳۷۰ به منطقه حفاظت شده تبدیل و سال ۱۳۸۰ بخشی به عنوان پارک ملی لار و مابقی به شکار ممنوع تبدیل شد.

ماهگیری تا آفرودسواری

این پارک در تمامی فصول جذابیت های خاص خودش را دارد. بهار و تابستان به محلی برای تماشای شقایق های سرخ، آلاله ها و راعی های زرد، مریم گلی های بنفش و... تبدیل می شود. از میان این گیاهان رودهایی مانند سفید آب می گذرد که جذابیت حضور را دوچندان می کند. محدوده پارک، بهشت کوهنورد ها هم هست؛ چون کوه های دیو آسیاب، گل زرد، اسب کلک، زرکشی و از همه جذاب تر کوه دماوند در محدوده آن قرار دارند. همچنین در پاییز این مکان به محلی برای ماهیگیری، دوچرخه سواری و حتی آفرودسواری در محل های تعیین شده تبدیل می شود. در فصل پاییز این پارک طبیعت پاییزی به خود گرفته و هوا سردتر می شود؛ بنابراین لباس گرم فراموش نشود.

## پارک ملی سرخه حصار

- نشانی: انتهای بزرگراه رسالت، بزرگراه شهید یاسینی شرق، بوستان جنگلی سرخه حصار

- روزها و ساعات فعالیت: هر روز

- ویژه گروه سنی: همه گروه های سنی

- امکانات رفاهی: آلاچیق، سرویس بهداشتی، امکانات تفریحی مانند دوچرخه سواری و پیاده روی

- امکان عکاسی: دارد

وسعت منطقه: ۹، ۱۶۸ هکتار

گونه های جانوری: پلنگ، کفتار، روباه قرمز، شغال، گورکن، تشی، خرگوش، سنجاب، گربه وحشی، کل، بز، قوچ و میش البرز و پرندگانی مانند دلیجه، بالابان، بحری، آبی، کرکس، اردک ارده ای، خوتکا، قار بزرگ، حواصیل شب، بوتیمار، حواصیل خاکستری، سرسبز، طرلان، کورکور، قرقی، عقاب شاهی، سارگیه و اردک نوک

چطور برویم: از بزرگراه یاسینی وارد خیابان اقا قیا شوید. اقا قیا را مستقیم برانید تا به خیابان اطلسی برسید. مجموعه تفریحی- ورزشی کاج در خیابان اطلسی است؛ می توانید وارد پارکینگ شوید. خیابان اطلسی را تا انتها بروید تا به بوستان سرخه حصار برسید.

- معرفی: پارک ملی سرخه حصار یکی از شکارگاه های قدیمی ایران به شمار می آید که حدود ۲۰۰ سال پیش به پارک تبدیل شد. این پارک به دلیل وسعت زیادش امکانات متنوعی دارد و به یکی از مراکز تفریحی خانواده های تهرانی تبدیل شده است و در زمان غیر تعطیل هم مکان مناسبی برای استراحت و

گردش به شمار می‌آید.

مناسب برای گردش‌های خانوادگی

این پارک محلی مناسب برای پیک‌نیک و فعالیت‌های فرهنگی، تفریحی و ورزشی است. طبیعت زیبای آن در بهار و پاییز برای عکاسی، پیاده‌روی، پیک‌نیک و دوچرخه‌سواری مناسب است. زمستان‌ها به دلیل پایین آمدن حیوانات وحشی مانند گربه وحشی، شغال و کفتار از ارتفاعات معمولاً رفتن به این پارک توصیه نمی‌شود. هوا در این بخش از تهران حالت کویری دارد و روزها دمای هوا بالا و شب‌ها بسیار پایین است. برای همین تمام طول سال سرخه‌حصار سرسبز است و همزمان می‌توان پوشش گیاهی نواحی نیمه بیابانی مثل گون، اسپیند، کلاه حسن، چوبک، آویشن، قدومه، بومادران، کاکوتی، پونه کوهی، زالزالک، سرو کوهی و گوجه‌وحشی را دید.

اداره پارک‌های ملی خجیر و سرخه‌حصار که در منطقه حفاظت‌شده جاجرود واقع هستند، در سال ۱۳۵۸ با تصویب شورای انقلاب به سازمان حفاظت محیط‌زیست واگذار شد و در سال ۱۳۶۱ مجموعه حفاظتی جاجرود مشتمل بر پارک ملی خجیر با مساحت ۱۰۶۹۲ هکتار و پارک ملی سرخه‌حصار با مساحت ۸۶۹۵ هکتار تحت مدیریت اداره کل محیط‌زیست استان تهران قرار گرفت. پارک ملی خجیر منطقه‌ای است با کوه‌های کم‌ارتفاع و تپه‌ماهوری با دامنه ارتفاعی ۱۳۰۰ تا ۲۱۰۰ متر که رودخانه جاجرود در آن جاری و اقلیم آن نیمه خشک، معتدل است و تنوع زیستی بسیار زیاد از ویژگی‌های آن به‌شمار می‌رود. پارک ملی سرخه‌حصار منطقه‌ای است نیمه‌کوهستانی و تپه‌ماهوری با دامنه ارتفاعی ۱۲۰۰ تا ۱۸۰۰ متر که در اقلیم نیمه‌خشک معتدل واقع شده است.

پارک ملی خجیر

- نشانی: انتهای بزرگراه شهید بابایی شرق

- روزها و ساعات فعالیت: هر روز

- ویژه گروه سنی: همه گروه‌های سنی

- امکانات رفاهی: سرویس بهداشتی

- امکان عکاسی: دارد

وسعت منطقه: ۹۹۷۰ هکتار

گونه‌های جانوری: روباه، شنگ، گرگ، شغال، پلنگ، سمور، رودک، کفتار، گربه وحشی، خفاش، گراز، پازن، قوچ وحشی، آهو و پرنده‌هایی مانند اردک سرسبز، خوتکا و نوک پهن در فصل سرما

چطور برویم: از بزرگراه شهید بابایی وارد بزرگراه تهران- پارچین شوید تا به پارک ملی خجیر برسید.

- معرفی: پارک ملی خجیر روزگاری شکارگاه سلطنتی خاندان قاجاریه بوده و جز شخص شاه هیچ‌کس اجازه شکار در این منطقه را نداشت. این روزها هم گرچه به‌عنوان پارک ملی معرفی شده است، اما هنوز هم بازدید از آن بدون مجوز امکان ندارد.

ورود با کسب مجوز

در این منطقه آب و هوای سرد و خشک غالب است و حیواناتش متنوعند و با وجود اینکه پارک در جوار پارک جنگلی سرخه‌حصار قرار گرفته است، اما به دلیل تردد کم گردشگران، بکر باقی مانده و گیاهان و حیوانات بسیاری در آن زندگی می‌کنند. البته عاشقان محیط‌زیست می‌توانند سری به سازمان حفاظت محیط‌زیست در پارک جنگلی سرخه‌حصار زده و با گرفتن مجوز بازدید از پارک ملی خجیر در قالب یک گروه به همراه یک لیدر وارد این مجموعه شوند. گرچه فقط امکان بازدید از منطقه باغشاد و انگوری و بعضی از مناطق امن وجود دارد و گردشگران نمی‌توانند وارد قلمروی حیوانات وحشی و خزندگانی چون مارها و افعی‌ها شوند. علاقه‌مندان به دلیل نبود امکانات باید وسایل مورد نیاز مانند آب، خوراکی سبک، لباس گرم، عینک آفتابی، کلاه و سوت، گوشی موبایل و کارت شناسایی همراه داشته باشند.

منطقه حفاظت‌شده کویر

- نشانی: حد فاصل کویر مرکزی ایران و دریاچه نمک

- روزها و ساعات فعالیت: هر روز تا غروب آفتاب

- ویژه گروه سنی: بزرگسالان

- امکانات رفاهی: ندارد

- امکان عکاسی: دارد

وسعت منطقه: ۱۰۰۰ هکتار

چطور برویم: از گرمسار به طرف جنوب شهر رفته و بعد از ۶ کیلومتر با عبور از روستای کوشک و پشت سر گذاشتن دکل علی‌آباد وارد کویر شوید.

گونه‌های جانوری: آهو، روباه شنی، جبیر، شغال و سیاه‌گوش و پرندگانی مانند کبک، تیهو، زاغ‌بور، انواع گنجشک، هوبره، سهره، چکاوک و پرستو

معرفی: این منطقه بزرگ‌ترین و قدیمی‌ترین منطقه اکولوژی تحت حفاظت در ایران است و شبه‌جزیره‌ای بین دریاچه نمک کویر، ریگ کویر مرکزی و کویر گرمسار به شمار می‌آید و بخش‌هایی از آن در شهرستان گرمسار و بخش‌هایی هم جزو استان‌های تهران، قم و اصفهان است.

پارکی فاقد سکونتگاه انسانی

این منطقه به دلیل حیات جانوری متنوع خود در گذشته به آفریقای کوچک مشهور بود و ۲۵۰ هزار هکتار آن شامل دشت‌های مکوش، سیاه پرده، پرده زرده، ارتفاعات دوازده امام و نره خر کوه جزو منطقه حفاظت‌شده استان تهران است. این مکان تنها پارک ملی ایران محسوب می‌شود که فاقد هرگونه سکونتگاه انسانی است و چرای دام در این منطقه مجاز نیست. برای گردش در این مکان باید در سایت اداره میراث فرهنگی ثبت‌نام کرد. البته برای تورها این کار توسط مدیر انجام می‌شود. همچنین استفاده از خودروی شخصی به دلیل نامناسب بودن جاده مجاز نیست و پس از غروب آفتاب هم جواز تردد با خودرو حتی آفرود وجود ندارد.

مناطق حفاظت‌شده شکار ممنوع کوه سفید

- نشانی: ۱۴۰ کیلومتری منتهی‌الیه شرق استان تهران و در شرق و جنوب شهرستان فیروزکوه

- روزها و ساعات فعالیت: هر روز

- ویژه گروه سنی: بزرگسالان و حرفه‌ای‌ها

- امکانات رفاهی: ندارد

- امکان عکاسی: دارد

- وسعت منطقه: بیش از ۱۱۱ هکتار

گونه‌های جانوری: گربه پالاس، گرگ، قوچ و میش، کبک و تیهو

چطور برویم: جاده دماوند به سمت فیروزکوه، ابتدای جاده گرمسار

معرفی: منطقه شکارممنوع به زیستگاه‌هایی گفته می‌شود که جمعیت جانوری‌شان به دلیل شکار بی‌رویه کاهش یافته و نیاز به حمایت دارند؛ بنابراین برای حفظ گونه‌های در معرض خطر جانوری و گیاهی برای مدتی محدود، مثلاً حدود ۳ تا ۵ سال، عنوان شکار ممنوع می‌گیرند که منطقه کوه سفید از جمله آنهاست.

کویر و کوهستان در کنار هم

کوه سفید یک منطقه بینابینی است؛ بین تیپ کویری و البرزی. در این منطقه گاهی چشمه‌های آب شور دیده می‌شود یا مثلاً گونه‌هایی را می‌توان یافت که درواقع خاص مناطق کویری‌اند. در عین حال گیاهان البرزی هم وجود دارند؛ ازجمله آنها درمنه‌ها، گون‌ها، ارس، گندمیان، آویشن و گونه‌هایی مثل بنه (پسته وحشی) است. امکان گردش در این منطقه وجود دارد، اما پیشنهاد می‌شود با توجه به حساسیت مکان و نبود امکانات، گردش در قالب تور باشد. همچنین چندی پیش در این مکان گربه پالاس مشاهده شد که گونه‌ای مختص به ایران، افغانستان و آسیای میانه است؛ بنابراین برای تردد در این مکان باید احتیاط کرد.

